Татарстан Республикасы Менделеев муниципаль районы муниципаль бюджеттагы гомуми белем бирү учреждениесе “Абалач урта гомуми белем бирү мәктәбе”

“Каралды” Методик берләшмә җитәкчесе: __________/Исрафилова Ф.В./ Беркетмә №1, “29” 08 2022 ел.	“Килешенде” Уку-укыту эшләре буенча директор урынбасары: ________/Ахметшина Р.Р./	“Раслыйм” Директор: _______/Шаихов И.Ш./ 65 нче номерлы боерык, “31” август 2022ел.
	“31” 08 2022ел.	

Югары категорияле татар теле һәм әдәбияты укытучысы Исрафилова Фирая Вагыйз кызының “Умырзая” драма түгәрәгенең эш программасы.

Педагогик киңәшмә утырышында каралды.
Беркетмә № 1 31 август, 2022ел.

2022 - 2023 нче уку елы

Аңлатма язуы.

Балаларның акыл һәм хыялын, сөйләм культурасын, иҗади хезмәткә омтылышын тәрбияләү мәктәптә укытуның төп максатлары булып тора.

Укучыларны аралашырга өйрәтү, орфоэпик күнекмәләрне камилләштерү, чыгыш ясау осталыгын үстерү, татар телен өйрәнүгә кызыксыну булдыру зарурлыгын күздә тотып, театр түгәрәге программасы төзелде һәм дәрестән соң эшчәнлек оештырылды. Театр сәнгатенә караган материаллар, балалар өчен сәхнәләштерелгән әсәрләр, шигырьләр, милли фольклор бәйрәмнәре программаның төп эчтәлеген тәшкил итә. Шулай ук спектакльләргә бару, видеофильмнар карау укучыларның театр сәнгате буенча осталыкларын үстерүдә зур урын алып тора.

Программаның максаты.

Театр түгәрәгендәге шөгыльләр аша укучыларның сөйләм телләрен, иҗади активлыгын үстерү өчен шартлар булдыру.

Шәхес үстерү нәтиҗәләре:

- аралашу культурасын һәм кеше арасыда үзеңне дөрес тота белү кагыйдәләрен фориалаштыру;
- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру.

Метапредмет нәтиҗәләр:

- театр эшчәнлегенә омтылыш,үз-үзеңне камилләштерергә теләкне үстерү;
- мөстәкыйльлек, җаваплылык, активлык, пөхтәлек сыйфатларын үстерү;
- танып белүне, мөстәкыйль фикерләү сәләтен активлаштыру.

Белем бирү нәтиҗәләре (предмет):

- танып белү процессларын үстерү: игътибар, күзаллау, хәтер, образлы һәм логик фикерләүне камилләштерү;
- татар телендә җөмләдә сүз тәртибен һәм басымны дөрес кую, авазларны дөрес әйтү күнекмәрен үстерү;
- сөйләмнең тавыш сыйфатларын үстерү: дөрес сулау, артикуляция, тавыш көче; гәүдәне иркен тотарга өйрәтү; фантазияне, пластиканы формалаштыру;
- театр һәм театр сәнгате тарихы белән таныштыру;
- актер осталыгының теоретик нигезләрен бирү;
- спектакль өстендә эш этаплары белән таныштыру;
- сәхнәдә хәрәкәт кагыйдәләре белән таныштыру;

- грим салырга өйрәтү;
- иҗади һәм оештыру сәләтләрен үстерү.

Театр түгәрәге шөгыльләрендә сөйләм осталыгын үстерү максатында түбәндәге күнегүләрне үткәрү карала.

1. Сүз басымын кую.
2. Сулыш күнегүләре.
3. Тартык һәм сузык авазларны дөрес әйтү күнегүләре.
4. Тавыш һәм дикция күнегүләре.
5. Текстның эчке мәгънәсен ачыклау.
6. Мәгънәви басым кагыйдәләре.
7. Сөйләм тизлеге.
8. Сөйләм ритмы һәм аһәңе.

Театр түгәрәге шөгыльләрендә сәнгатьле сөйләм осталыгына өйрәтү сәнгать осталары үрнәгендә, әдәби әсәрләр нигезендә һәм практик күнегүләр белән ныгытылып алып барыла.

Театр түгәрәге программасы 34 сәгатькә (атнага 1 сәгать исәбеннән) 1 елга төзелде.

ДӘРЕСТӘН ТЫШ КУРСНЫҢ ЭЧТӘЛЕГЕ

№	Бүлекнең исеме	Кыскача эчтәлек	Эш формалары	Эш төрләре	Сәг. саны
1	**Театр белән танышу**	Сәнгать төре буларак театр. Театр эшлеклеләре. Татар телендәге беренче театрлар. Иҗатның бердәмлеге. Театрның сәхнә табигате. Театр сүзлеге.	фронталь	Укучыларны туплау. Түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткәрү.	1
2	**Без – яшь аристлар**	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү. Сәхнә серләренә өйрәнү. Видеоязмалар карау. Киенү-бизәнү осталыгы. Декорациянең роле.	күмәк	**Сәхнә сөйләменә өйрәту.** – Гәүдәне дөрес, матур тоту. – Сөйләм тренингына психологик әзерлек. – Сөйләмнең ачыклыгын, яңгыраш сыйфатының төгәл бәяләвен, ишетүнең игътибарлылыгын үстерү. – Сөйләм аппаратының төзелеше турында кыскача белешмәләр. – Артикуляция гимнастикасы. – Дикция буенча күнегүләр һәм уенлы биремнәр. «Кил монда» фразасын төрле интонация	4

				белән (үтенү, чакыру, таләп итү, боеру) әйттерү	
3	**Сәхнә уеннары**	“Авыл эте Акбай” сәхнә уенының эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлеп уку. Сценарийны кабатлау. Хәрәкәтләрне өйрәнү. Музыкаль бизәлеш. Киемнәр әзерләү.	Индивидуаль Күмәк	Сәхнәдәге уйлап чыгарылган шартларга ышанырга һәм охшаш хәлләрдә үзеңне ничек хис иттең, шуны искә төшерергә. Рольләрне өйрәнү.	6
4	**Фольклор бәйрәмнәре оештыру**	Яңа ел әкият-пьесаның эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлеп уку. Сценарийны кабатлау. Хәрәкәтләрне өйрәнү. Музыкаль бизәлеш. Киемнәр әзерләү.	Индивидуаль Күмәк	Сәхнәдәге уйлап чыгарылган шартларга ышанырга һәм охшаш хәлләрдә үзеңне ничек хис иттең, шуны искә төшерергә. Рольләрне өйрәнү. Сәхнәдә дөрес хәрәкәтләнә белү	9
5	**Сәламәтлек театры**	“Сәламәтлек театры” конкурсына сценарий сайлау, театр-тамашаның эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.	Индивидуаль Күмәк	Сәхнәдәге уйлап чыгарылган шартларга ышанырга һәм охшаш хәлләрдә үзеңне ничек хис иттең, шуны искә төшерергә. Рольләрне өйрәнү. Сәхнәдә дөрес хәрәкәтләнә белү	6
6	**Мәктәп бәйрәмнәре**	Муса Җәлил шигырьләрен сәнгатьле уку конкурсы. Габдулла Тукай әсәрләрен сәхнәләштерү.	Индивидуаль Күмәк	Шигырь ятлау. Сәнгатьле сөйләү	8
	Барлыгы				**34**

КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИК ПЛАН

№	Эш төре	Гомуми сәг. саны	Теоретик сәг. саны	Практик сәг. саны	Число
I.	**Кереш**	**1**			
1.	Укучыларны туплау. Түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткәрү.		1		02.09
II.	**Без – яшь артистлар**	**4**			
1.	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү. Сәхнә серләренә өйрәнү. Видеоязмалар карау. Киенү-бизәнү осталыгы. Декорациянең роле.		1	1	09.09
2.	Әкиятләрдән өзекләр сәхнәләштерү. (Укучыларның иҗади эшләре.)			1	16.09
3	Туган телгә багышланган чараларга әзерләнү һәм катнашу			2	23.09 30.09
II.	**Сәхнә уеннары**	**6**			
1.	“Авыл эте Акбай” сәхнә әсәре эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.		1	1	07.10
2.	Сценарийны кабатлау.			2	14.10 21.10

3.	Сценарийны кабатлау. Хәрәкәтләрне өйрәнү.			1	28.10
4.	Сценарийны кабатлау. Музыкаль бизәлеш. Киемнәр әзерләү			1	11.11
8.	Сәхнәдә чыгыш ясауга әзерлек.			1	18.11
IV.	**Фольклор бәйрәмнәре оештыру**	**9**			
1.	Самовар агарту йоласының эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлү.		1	1	25.11
2	Сценарийны кабатлау. Хәрәкәтләр. Музыка			2	02.12 09.12
3	Киемнәр әзерләү.			2	16.12 23.12
4.	Нәүрүз бәйрәме Җырлы-биюле һәм такмак әйтешле уеннар.			2	13.01 20.01
5.	Бәйрәмдә чыгыш ясауга әзерлек.			2	27.01 03.02
VI.	**“Сәламәтлек театры” конкурсы**	**10**			
1.	“Сәламәтлек театры” конкурсына сценарий сайлау, театр-тамашаның эчтәлеге белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.		1	1	10.02
2.	Сәнгатьле уку буенча эш.			1	17.02
3.	Театрны кабатлау. Хәрәкәтләр. Музыка.			3	24.02 03.03

					10.03
4.	Киемнәр әзерләү.			1	17.03
5.	Театр атналынгына әзерлек.			2	07.04 14.04
6.	Театр атналыгы конкурсында катнашу.			1	21.04
7.	Балалар өчен җырлар өйрәнү.			1	28.04
	Мәктәп бәйрәмнәре	4			
1	Муса Җәлил шигырьләрен сәнгатьле уку конкурсы			2	05.05 12.05
2	Габдулла Тукай әсәрләрен сәхнәләштерү			2	19.05 26.05

Кулланылган әдәбият.

1. Балалар фольклоры. Казан:/ Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2009
2. Татар драматургиясе (1980 - 2000 еллар): Сайланма пьесалар. - Казан: “Хәтер” нәшрияты, 2003
3. Татар классик драматургиясе: Галиәсгар Камал. Мирхәйдәр Фәйзи. - Казан: “Хәтер” нәшрияты, 2004
4. Шәрифуллина Э.М. Җырлы бәйрәм. Мәктәпләрдә әдәби-музыкаль кичәләр үткәрү өчен кулланма. – Казан: Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2011
5. Нуриев Г.-Р. С. Сәнгатьле уку. Методик ярдәмлек. – Казан: 2000